МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

Байгаль орчны зорилтот хөтөлбөр

БОАЖЯ-ны Инновац, цэвэр технологийн хэлтсийн дарга Ц.Уранчимэг

2022.05.31

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

МОНГОЛ УЛСЫН УРТ ХУГАЦААНЫ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГҮҮД

- 1992 — IN OUR HANDS EARTH SUMMIT '92
- 1998 — Монгол Улсын 21-р зууны Тогтвортой хөгжлийн хөтөлбөр
- 2000 — Мянганы хөгжлийн зорилгууд
- 2005 — МХЗ-д суурилсан Үндэсний хөгжлийн цогц бодлого
- 2008
- 2011
- 2012 — RIO +20
  - ТХЗ
  - НЭЗ
  - УАӨ
- 2014 — Ногоон хөгжлийн бодлого
- 2015 — PARIS 2015; SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS; iNDC
- 2016 — МУ-ын Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030
- 2020 — АЛСЫН ХАРАА - 2050

2013 он:

- Дэлхийн байгаль орчны өдөр – Дэлхийн зочин орон
- Ногоон эдийн засгийн төлөөх түншлэл /UN-PAGE/

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

Азийн зарим орнуудын хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүд

“China’s Green Transition to 2050”
/2050 он хүртэлх БНХАУ-ын Ногоон шилжилт/, 2017

- 2014 онд “Ногоон хөгжлийн бодлого”
- 2020 онд “Алсын хараа - 2050”

БНСУ

“National Strategy for Green Growth 2009-2050” /Ногоон өсөлтийн үндэсний стратеги/, 2009

ВЬЕТНАМ

“Vietnam National Green Growth Strategy” /Ногоон өсөлтийн үндэсний стратеги/, 2012

КАМБОЖ

“National Policy and Strategic Plan on Green Growth 2013-2030” /Ногоон өсөлтийн үндэсний бодлого, стратеги/, 2013

КАЗАКСТАН

“Kazakhstan 2050 Strategy” /Казакстан 2050 стратеги/, 2012

“Eleventh Malaysia Plan 2016-2020”
/Малайзийн 11 жилийн төлөвлөгөө/, 2015

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

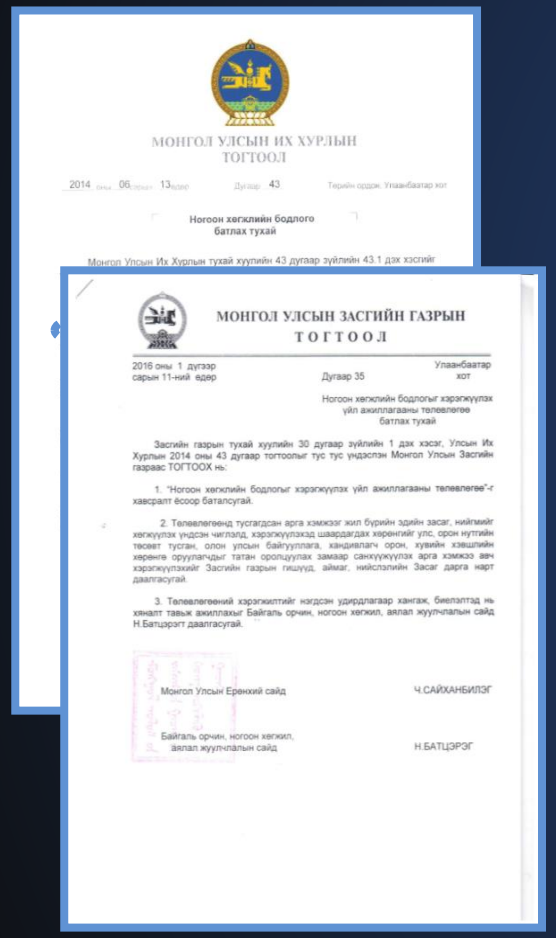

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2014 оны 06 сарын 13 өдөр Дугаар 43 Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

Ногоон хөгжлийн бодлого батлах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсгийг

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2016 оны 1 дүгээр сарын 11-ний өдөр Дугаар 35 Улаанбаатар хот

Ногоон хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө батлах тухай

Засгийн газрын тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, Улсын Их Хурлын 2014 оны 43 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. "Ногоон хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө"-г хавсралт ёсоор батлуулсугай.

2. Төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг жил бүрийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндэсний чиглэлд, хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг улс, орон нутгийн төсөвт тусгах, олон улсын байгууллага, хандивлагч орон, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулагчдыг татан оролцуулах замаар санхүүжүүлэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Засгийн газрын гишүүд, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасугай.

3. Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нэгдсэн удирдлагаар хангаж, биелэлтэд нь хяналт тавьж ажиллахыг Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайд Н.Батцэрэгт даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд Ч.САЙХАНБИЛЭГ

Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайд Н.БАТЦЭРЭГ

255 ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

ЗОРИЛГО: “Ногоон хөгжлийн үзэл санаанд тулгуурласан, иргэдийн оролцоог хангасан эдийн засгийн өсөлтийг бий болгосноор хүрээлэн байгаа орчны тогтвортой байдлыг хадгалан ирээдүй хойч үедээ өвлүүлж, үр өгөөжийг нь урт хугацаанд хүртэх боломжоор хангах нөхцөлийг бүрдүүлсэн хөгжингүй улс болно”

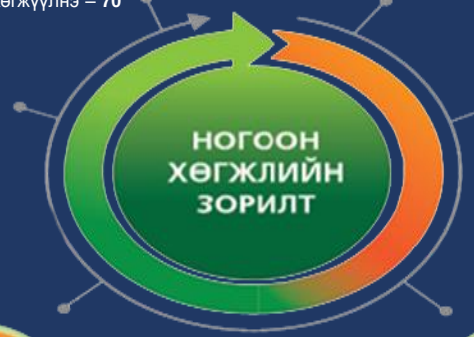

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ
Байгалийн нөөцийн хэмнэлттэй, хүлэмжийн хийн ялгарал болон хаягдал багатай үйлдвэрлэл, хэрэглээг хөгжүүлнэ – **70**

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗОРИЛТ
Ногоон ажил эрхлэлтийг дэмжиж, ядуурлыг бууруулан, ногоон амьдралын хэв маягийг төлөвшүүлнэ - **36**

ХОЁРДУГААР ЗОРИЛТ
Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлыг эрчимжүүлэн орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, **экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгална - 63**

ТАВДУГААР ЗОРИЛТ
Байгальд зохицсон ахуй, соёлын үнэт зүйлсийг хөгжүүлж, боловсрол, шинжлэх ухаан, технологи, инновацийг ногоон хөгжлийн хурдасгуур болгоно - **17**

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ
Ногоон эдийн засгийг дэмжих санхүүжилт, татвар, зээл, урамшууллын оновчтой хөшүүргийг нэвтрүүлж, байгаль хамгаалал, хүний хөгжил, цэвэр технологийг дэмжих, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ - **35**

ЗУРГААДУГААР ЗОРИЛТ
Уур амьсгалын өөрчлөлт, бүс нутгийн байгалийн нөөц баялаг, сэргэх чадавхид нийцүүлэн хүн амын суурьшлыг төлөвлөн хөгжүүлнэ - **34**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

БОДЛОГЫН ШАЛГУУР, ХҮРЭХ ҮР ДҮН

Шалгуур үзүүлэлт

"Ногоон хөгжлийн үндсэн үзүүлэлтүүд, түүнийг тооцох аргачлал батлах тухай" Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2017 оны А/103 дугаар тушаал

Ногоон хөгжлийн үндсэн үзүүлэлт: **33**

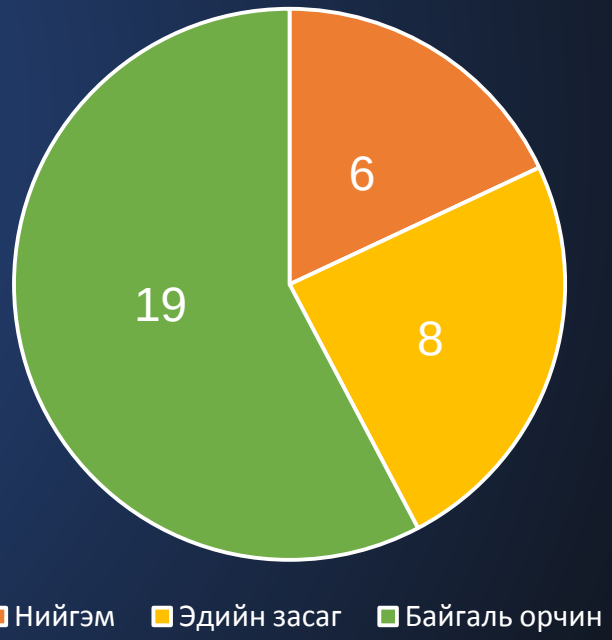

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ/НОГООН ХӨГЖЛИЙН ХЭТИЙН ЗОРИЛТ

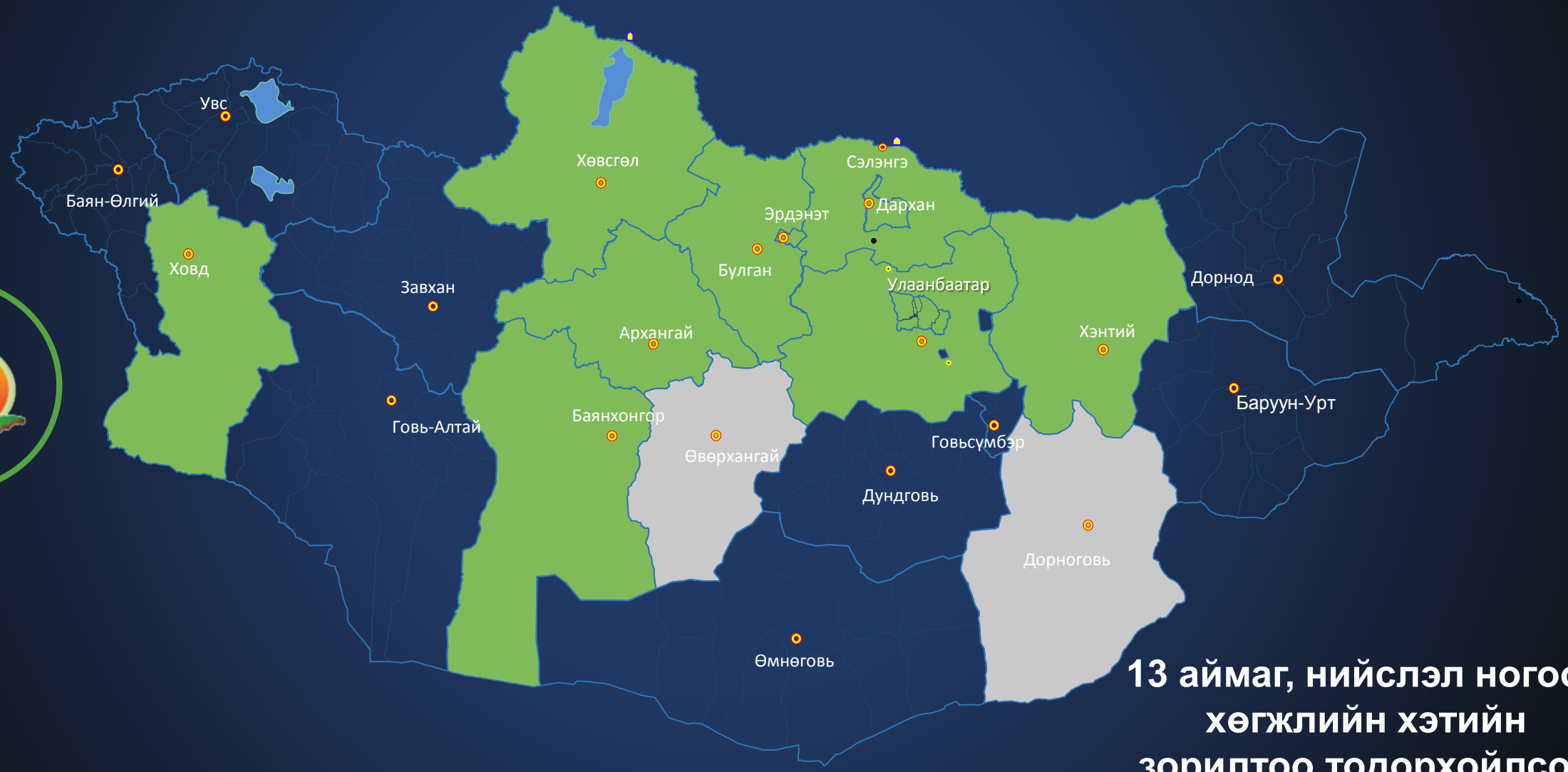

13 аймаг, нийслэл ногоон хөгжлийн хэтийн зорилтоо тодорхойлсон

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГУУД

- Авто машины хог хаягдлын судалгаа
- Үйлдвэрийн хог хаягдлын тооллого /ЗТХЯам/

15 ААНБ-ийн эрчим хүчний аудит /ЭХЗХороо/

Сэргээгдэх эрчим хүч 12 МБт /ЭХЯам/

Барилгын талаар төрөөс баримтлах бодлого /БХБЯам/

Сургууль цэцэрлэгийн ногоон барилга /БХБЯам/

Экспортын органик , эко бүтээгдхүүний судалгаа /ҮХГазар/

Эко сургуулиуд

НЭЗ ба загварчлал, ТоС-ийн сургалтын хөтөлбөр, сургалтууд

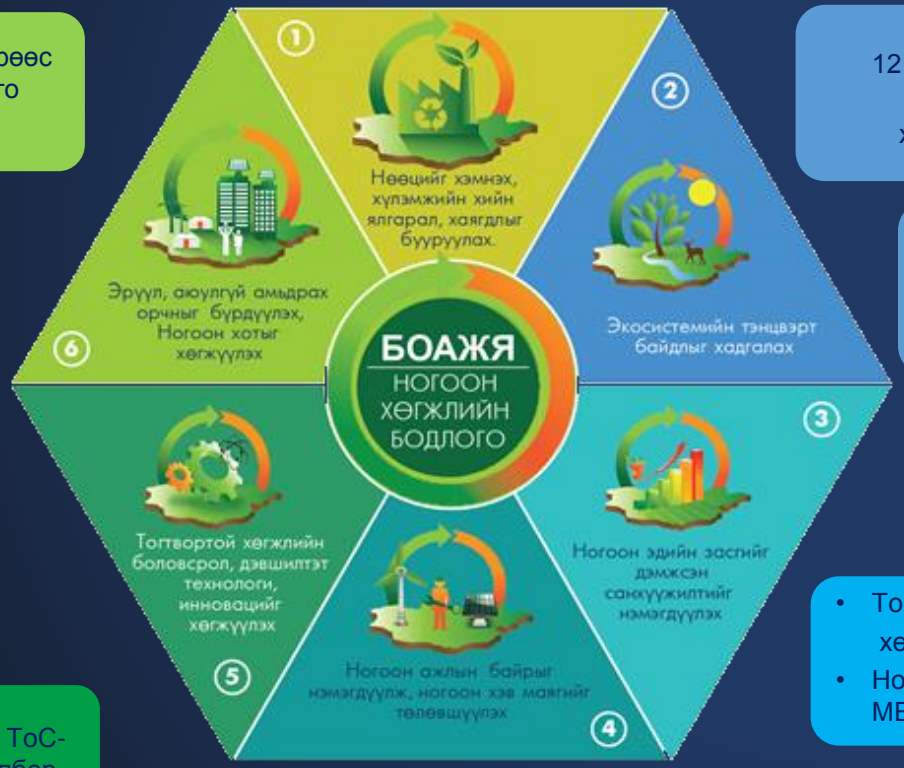

12 аймгийн ногоон хөгжлийн хэтийн зорилт

Эдийн засгийн Т21 загварчлал /СЯам/

Төрийн тогтвортой худалдан авалт /СЯам/

- Тогтвортой санхүүжилтийн хөтөлбөр
- Ногоон зээлийн сан/ МБХолбоо/

Ногоон ажлын байрны судалгаа /ҮСХороо/

НХБ-ын шалгуур үзүүлэлт /ҮСХороо/

НҮБ-ын Ногоон эдийн засгийн төлөөх түншлэл

Даян дэлхийн ногоон хөгжлийн байгууллага

Хамтран кредит олгох механизм
- 6 төсөл- 29 сая ам.доллар

Цэвэр хөгжлийн механизм
- 3 төсөл

НҮБ-ын Уур амьсгалын ногоон сан:
- Бэлэн байдлын дэмжлэг-4 төсөл
- Хөрөнгө оруулалт – 4 төсөл

Швейцарын хөгжлийн агентлаг

Бусад олон улсын байгууллагууд

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ

Байгалийн нөөцийн хэмнэлттэй, хүлэмжийн хийн ялгарал болон хаягдал багатай үйлдвэрлэл, хэрэглээг хөгжүүлнэ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (1)

Эрчим хүч

Бодлого, хууль тогтоомж

- “Эрчим хүчний хэмнэлтийн тухай” хууль, 2015
- “Эрчим хүч хэмнэх үндэсний хөтөлбөр”, 2017

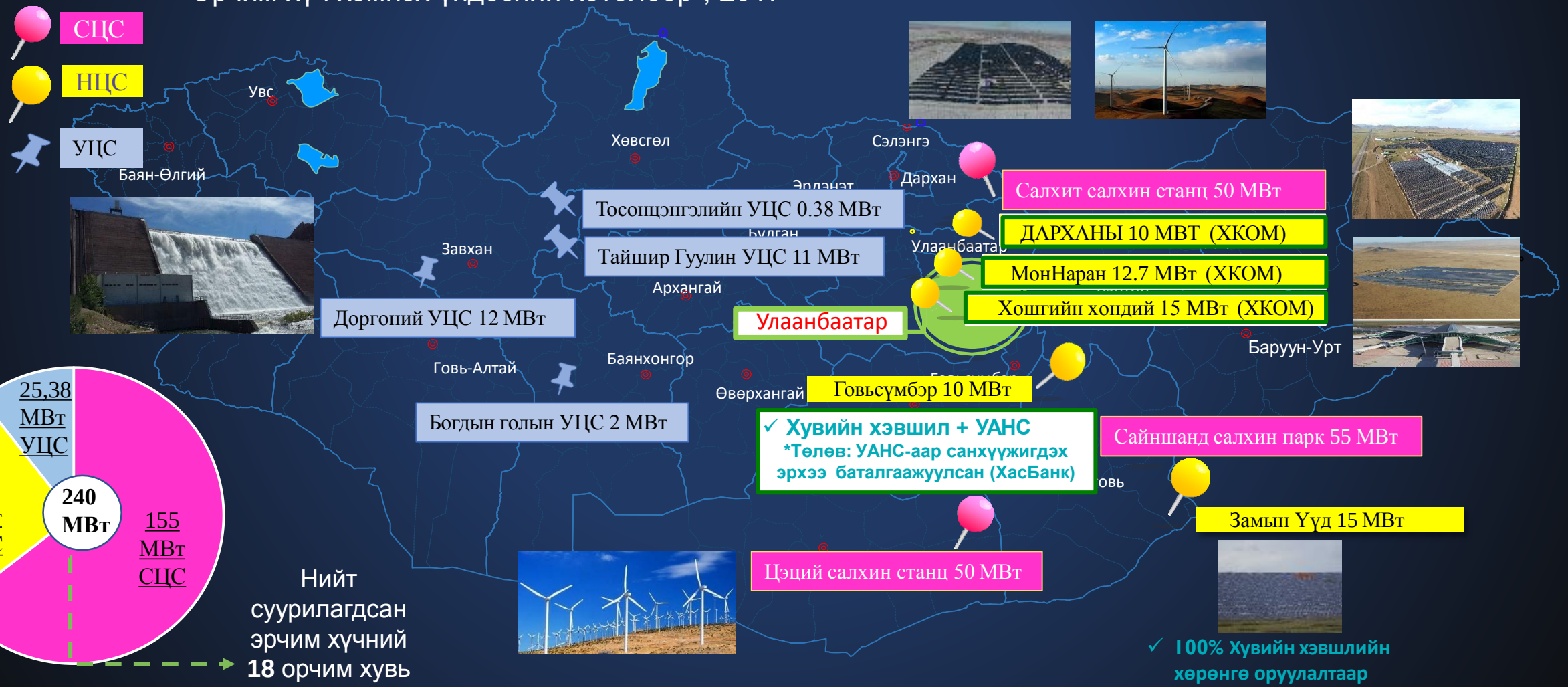

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (2)

Хот байгуулалт, барилга

Бодлого, хууль тогтоомж

- “Төрөөс барилгын салбарын талаар баримтлах бодлого”, 2019
- Ногоон барилгын зөвлөл, 2017

Мэдээллийн сан

Ногоон барилгын материалын мэдээлийн сан **(www.greenbuilding.mn)**

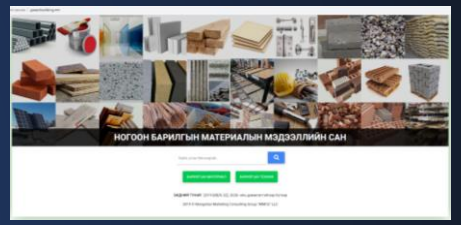

ТӨСЛҮҮД:

- **GEF5, НҮБХХ** “Барилгын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах НАМА төсөл”, 2017-2020
- **Азийн Хөгжлийн Банк:**
  - Ногоон хот зохион байгуулалт - “Ногоон хотын төлөвлөгөө” төсөл, Булган аймаг
  - Ногоон барилга:
    - Боловсролын чанар хүртээмжийг сайжруулах – Ногоон сургууль, цэцэрлэг
    - Орлогод нийцсэн ногоон орон сууц
- **КАРИТАС, БНЧУ** “МУ-ын Барилгын салбарын нөөцийн үр ашигтай байдал, цэвэр үйлдвэрлэлийг дэмжих төсөл”, 2016-2020
- **Европын сэргээн босголт хөгжлийн банк:**
  - GCAP – Ногоон хотын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө
- **Даян Дэлхийн Ногоон Өсөлтийн Байгууллага** – NAMA facility – угсармал барилгын дулаалга
- SWITCH ASIA - Ногоон барилга 2012-2015, Барилгын материалын дахин боловсруулалт 2016-2020
- GERES – Барилгын материалын үйлдвэрлэл

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (3)

Хот байгуулалт, барилга

НОГООН БАРИЛГЫН ЖИШИГ ЗУРАГ, ТӨСӨВ

СХД-т байрлах 640 хүүхдийн багтаамжтай “ногоон сургууль”

СХД-т байрлах 125 хүүхдийн багтаамжтай “ногоон цэцэрлэг”

4-6 хүний өрхийн гишүүнд зориулсан “ногоон амины орон сууц”, болон “ногоон оффис”

Сургалтууд:

- Building Design
- Ногоон барилга ба ногоон материал
- Барилгын эрчим хүчний хэмнэлттэй техник, технологи Ногоон барилгын үнэлгээний систем ба LEED
- Монголд ногоон барилга баригдах боломжтой ба шийдэл
- Бусад

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (4)

Хөдөө аж ахуй, бусад салбар

ТӨСЛҮҮД:

- **СВИЧ Азиа хөтөлбөр, ЕХ:**
  - Ногоон бүтээгдэхүүн шошго – Хүнс, ундаа, нэхмэл, арьс ширний үйлдвэрлэл, 2009-2012
  - Хонины ноосоор барилгын дулаалгын материал хийж, ашиглах хангамжийн сүлжээг бэхжүүлэх, 2013-2016
  - **STeP EcoLab – Нэхмэл арьс ширний үйлдвэрлэл, 2017-2021**
- **НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөр:**
  - **Тогтвортой ноолуурын сүлжээ**

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (5)

Тогтвортой аялал жуулчлал

Бодлого, хууль тогтоомж

- Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр, 2015
- Аялал жуулчлалын гол чиглэлүүд, 2018
- “Төрөөс аялал жуулчлалын чиглэлээр талаар баримтлах бодлого”, 2019

Мэдээллийн сан

Аялал жуулчлалын цогц мэдээлийн сан **(www.mongolia.travel)**

ТӨСЛҮҮД:

- **Азийн Хөгжлийн Банк:**
  - Хөвсгөл нуурын байгалийн цогцолборт газрын орчны бүсийн иргэдийн амьжиргааг дээшүүлэх тогтвортой аялал жуулчлалыг дэмжих төсөл
  - Тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх төсөл, Мон (3787/3788)

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (6)

Тогтвортой аялал жуулчлал

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫГ БҮСЧЛЭН ХӨГЖҮҮЛЭХ НЬ

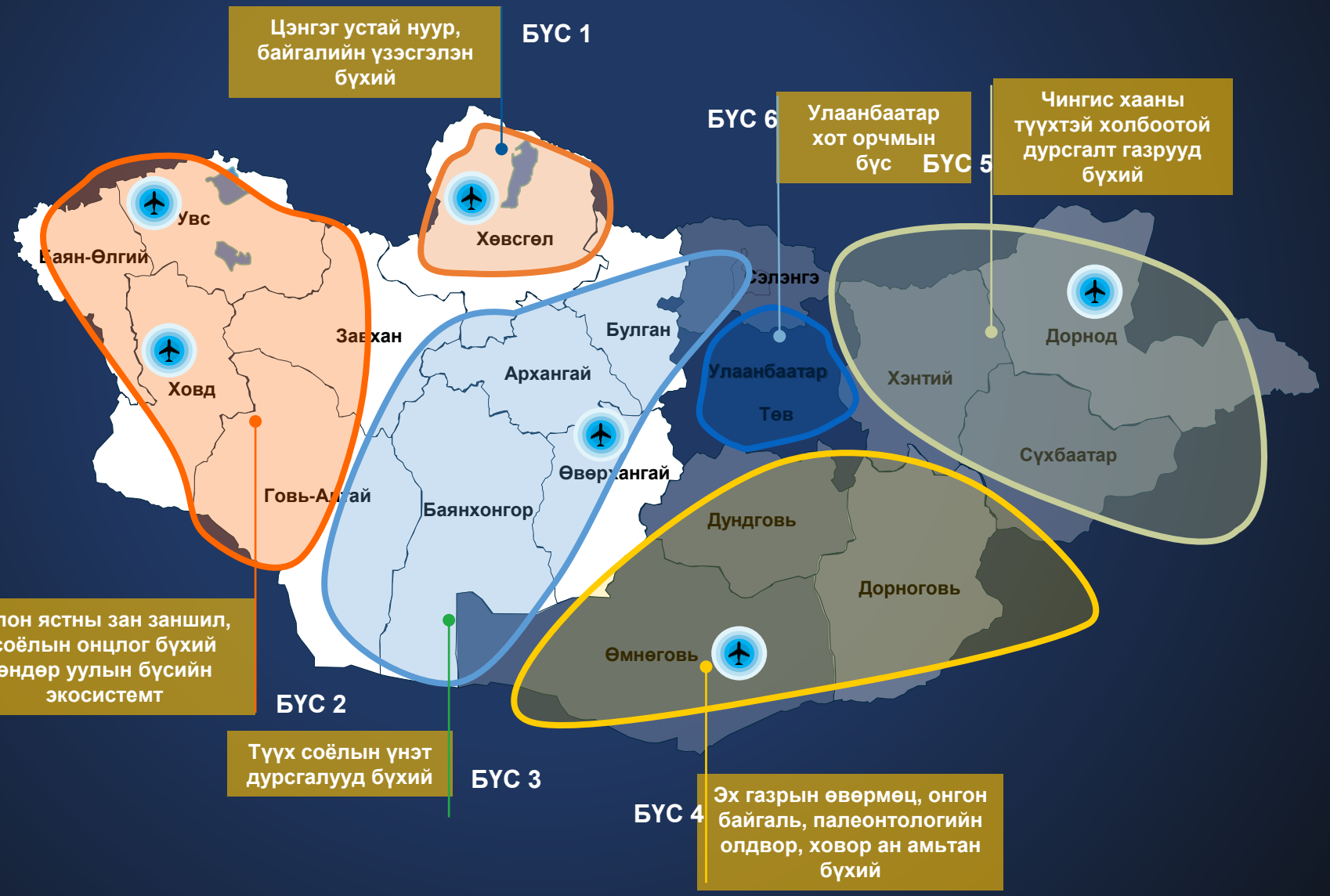

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (7)

Тогтвортой аялал жуулчлал

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЖИШИГ ГАЗАР

ТЭМДЭГ, ТЭМДЭГЛЭГЭЭ, МЭДЭЭЛЛИЙН САМБАР, ХОГИЙН ЦЭГ

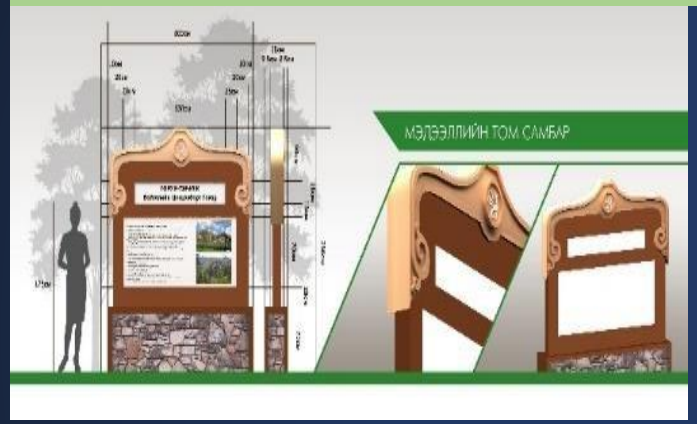

ЗАДГАЙ ТЕАТР

ОТОГЛОХ ЦЭГҮҮД

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (8)

Уур амьсгал

Бодлого, хууль тогтоомж

- “Үндэсний хувь нэмэр”, 2015
- “Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах Сендайн үйл ажиллагааны хүрээг Монгол Улсад хэрэгжүүлэх стратеги (2018-2030)”, 2018
- Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө II үе шат, 2018

Хүлэмжийн хийн үндэсний тооллого – 2 жил тутам

Монгол улсын хүлэмжийн хийн нийт ялгарал/шингээлт мян.тонн CO2-экв.

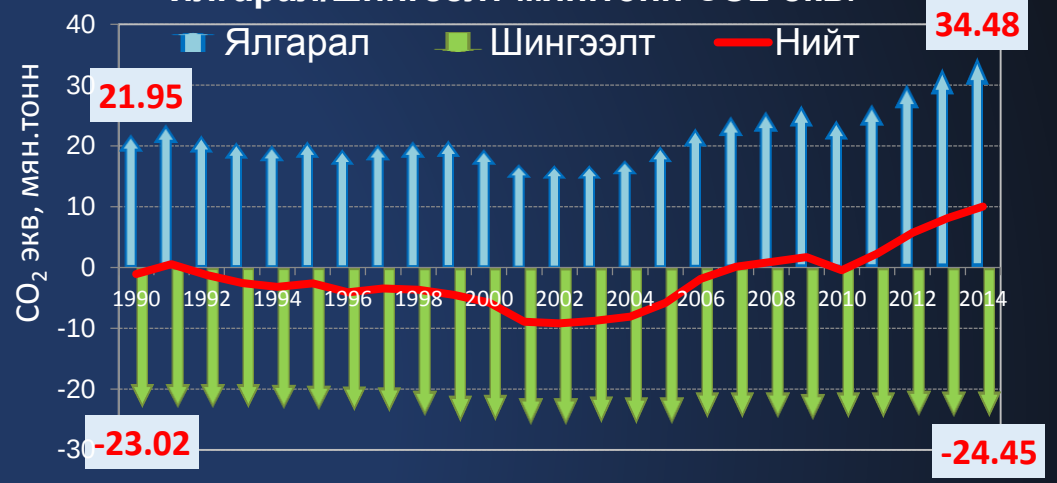

ХХЯ-ыг бууруулах үндэсний зорилт

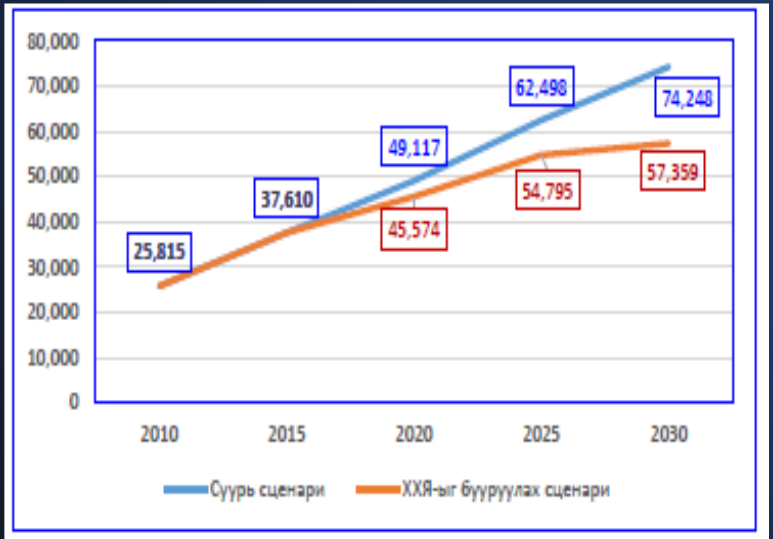

БУУРАХ БОЛОМЖ

2030 онд ХХЯ-ын нийт хэмжээ 22.7%

Төслүүд:

- ХХ-н тооллого хийх замаар чадавхи бэхжүүлэх, ЖАЙКА
- УАӨ-д дасан зохицох үндэсний хөтөлбөр боловсруулах, GCF, UNEP
- НҮБ-ын УАӨСК-ийн хэрэгжилтийн үндэсний III тайлан илтгэл боловсруулах
- Унаган байгалтйн хүлцэл ба тогтворжилтийг хангах, НҮБХХ
- Бусад

НЭГДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (9)

НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

- 1.3.1. Байгаль орчны чанарын болон хаягдлын хүлцэх хэм хэмжээ, стандартыг хууль тогтоомж, олон улсын жишиг нийцүүлэх, шинэчлэн тогтоож мөрдүүлэх

Байгаль орчны салбарт шууд хамаарах 434 үндэсний стандартыг мөрдүүлж байна. Үүнээс:

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ САЛБАРЫН СТАНДАРЧИЛАЛ

Чиглэл	Стандартын тоо
Ус	147
Хөрс	38
Агаар	47
Ой хамгаалал	61
Уул уурхайн нөхөн сэргээлт, байгаль хамгаалал	14
Биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах	29
Байгаль орчны менежментийн	25
Бусад	24

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ХОЁРДУГААР ЗОРИЛТ

Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлыг эрчимжүүлэн орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгална

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ХОЁРДУГААР ЗОРИЛТ (1)

ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР - ЭКОСИСТЕМИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Дархан цаазат газар:
13.7 сая га

Байгалийн цогцолборт газар:
12.7 сая га

Монгол орны нийт нутаг дэвсгэрийн **20.1** хувь буюу **31.4** сая га талбайг улсын тусгай хамгаалалтад хамруулж, нэгдсэн сүлжээг бүрдүүлээд байна. Гол мөрний урсац бүрэлдэх эхийн **48.3%**, ойн сав бүхий газрын **39.1%**-ийг хамгаалалтад авсан.

Байгалийн нөөц газар:
4.8 сая га

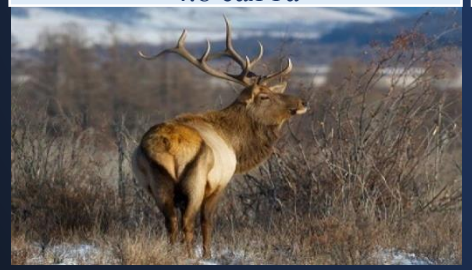

Дурсгалт газар:
0.10 сая га

Дэлхийн экосистемийн үйлчилгээний үнэ цэнэ жилд **145** их наяд ам доллар (Олон улсын ELD байгууллагын “Газрын үнэ цэнэ” тайлан) байдаг гэж үзвэл МУ-ын ТХГН-ийн экосистемийн үйлчилгээний өгөөж жилд **85** тэрбум ам доллар буюу **220** их наяд төгрөг болно. 2050 он хүртэл нэмж **15** сая га тусгай хамгаалалтад авснаар жилд **8.7** тэрбум ам доллартай дүйх үр өгөөж алдагдахаас урьдчилан сэргийлнэ.

Улсын тусгай хамгаалалттай **1.85** сая га талбай бүхий шинэсэн ой жилд **12.23** сая тн нүүрсхүчлийн хий шингээж байна. **CO_2** шингээлтийн үнэ цэнэ жилд **47.6** тэрбум төгрөг болно.

Улсын тусгай хамгаалалттай **6.4** сая га гол мөрний урсац бүрэлдэх эхээс жилд **10’600** сая м3 ус бүрэлдэж байгаа бөгөөд үүний өгөөж жилд **22.9** их наяд төгрөг болно. 2050 он хүртэл нэмж **4.4** сая га тусгай хамгаалалтад авснаар жилд **15.7** их наяд төгрөгтэй дүйх үр өгөөж алдахаас урьдчилан сэргийлнэ.

ТХГН-аас аялал жуулчлалын салбар нь жилд **30.0** тэрбум төгрөгийн орлого олдог бөгөөд цаашид аялал жуулчлалын салбарын байгальд ээлтэй хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлснээр жилд **66.8** тэрбум төгрөг болгон өсгөх боломжтой.

ХОЁРДУГААР ЗОРИЛТ (2)

БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДАЛ – ГЕНЕТИК НӨӨЦ

Бодлого, хууль тогтоомж

- 3.2.4. биологийн олон янз байдлын удмын санг хамгаалах, тархац нутаг, амьдрах орчныг тэтгэх замаар хомсдолоос сэргийлж, ашиглалтын нөөц бүрдүүлэх;
- 3.2.5. генетик нөөц, түүнтэй холбогдох уламжлалт мэдлэгийг бүртгэж үнэлэх, ашиглах эрх зүйн зохицуулалтыг бүрдүүлж, нөөцийн үр өгөөжийг хүртэх нөхцөлийг хангах;

- "Биологийн олон янз байдлын үндэсний хөтөлбөр", 2015
- Генетик нөөцийн тухай хууль, 2021
  - Генетик нөөц, түүнтэй холбогдох уламжлалт мэдлэгийг бүртгэж үнэлэх, ашиглах эрх зүйн зохицуулалт
- Бичил уурхайн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал, 2017
- Уул уурхайн ашиглалтын улмаас эвдрэлд орж нөхөн сэргээлгүй орхигдсон газрын тооллого

Мэдээллийн сан

Монгол орны генетик нөөц, түүнтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийн мэдээллийн сан **(www.eic.mn/tk/)**

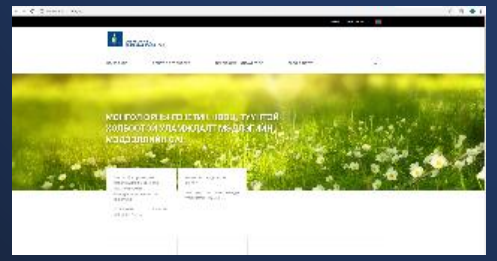

2020-2024:

Ургамал, амьтан, бичил биетний генетик нөөцийн судалгаа хийж, бүртгэл мэдээллийн системийг бүрдүүлэх

Байгалийн ургамлын генетик нөөцийн үндэсний сан /генбанк/ байгуулах

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ

Ногоон эдийн засгийг дэмжих санхүүжилт, татвар, зээл, урамшууллын оновчтой хөшүүргийг нэвтрүүлж, байгаль хамгаалал, хүний хөгжил, цэвэр технологийг дэмжих, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ (1)

Тогтвортой худалдан авалт

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ХӨРӨНГӨӨР БАРАА, АЖИЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ХУДАЛДАН АВАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ

5.1.28. **“НОГООН ХУДАЛДАН АВАХ АЖИЛЛАГАА”** гэж эрчим хүч, байгалийн нөөцийн хэмнэлттэй, эдийн засгийн үр ашигтай хэрэглээний тогтвортой байдлыг хангах, байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй, хүлэмжийн хийн ялгарал болон хаягдал багатай, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох, ногоон орчныг бүрдүүлэхэд чиглэсэн бараа, ажил, үйлчилгээний худалдан авах ажиллагааг;

10.1.Захиалагч тендерийн үнэлгээ хийхдээ дараахь этгээдэд давуу эрх олгоно.

10.1.1.Монгол Улсын гарал үүсэлтэй болон хог хаягдал дахин боловсруулсан бараа нийлүүлэх тендер ирүүлсэн этгээд;

10.1.6.инновацийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч дотоодын аж ахуйн нэгж.

10.2.Энэ хуулийн 10.1.1, 10.1.3, 10.1.6-д заасан этгээдэд давуу эрх олгох бол түүний ирүүлсэн тендерийн Монгол Улсын гарал үүсэлтэй барааны хэсгийн үнийг 10 хувиар ... хийсвэрээр бууруулж тооцон бусад оролцогчийн тендерийн үнэтэй харьцуулж үнэлнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ (2)

Урамшуулал

“БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ЭЭЛТЭЙ ТЕХНОЛОГИ НЭВТРҮҮЛСЭН ИРГЭН, АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫГ УРАМШУУЛАХ ЖУРАМ”, 2017

Урамшуулахад баримтлах үндсэн зарчим:

- Байгалийн нөөцийг хэмнэлттэй, үр ашигтай зохистой ашиглах;
- Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах;
- Хүлэмжийн хийг бууруулах, эрчим хүч хэмнэх.

ЭКО ТЭМДЭГ

НОГООН СЕРТИФИКАТ

УРАМШУУЛЛЫН ХЭЛБЭР:

Нэг.
- сурталчлах, дотоодын болон олон улсын үзэсгэлэнд оролцуулах;

Хоёр.
- үндэсний болон олон улсын шагналд нэр дэвшүүлэх
- олон улсын байгууллагуудтай хамтарч ажиллахад зуучлах;

Гурав.
- ногоон зээлийн сангийн болон дотоод, гадаадын бусад хөнгөлөлттэй зээл, хөрөнгө оруулалтад хамруулах;

Дөрөв.
- төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр худалдан авах үйл ажиллагаанд давуу эрхтэйгээр оролцуулах;

Тав.
- стандарт боловсруулахад мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх;
- байгальд халгүй техник, тоног төхөөрөмжийн жагсаалтад хамруулах

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ (3)

Хөнгөлөлт

Бодлого, хууль тогтоомж

- “Байгалийн нөөцийг хэмнэлттэй ашиглах, орчны бохирдол, хаягдлыг багасгах, байгальд халгүй 41 нэр төрлийн техник, тоног төхөөрөмж”-ийн жагсаалтыг ЗГ-ын 2019 оны 468–р тогтоолоор батлуулсан.
- Энэ тогтоолын хүрээнд 2021 оны жилийн эцсийн байдлаар **16** аж ахуйн нэгжид **54** тэрбум төгрөгийн татварт ногдох орлогт хөнгөлөлт үзүүлсэн.

Бохир ус цэвэрлэх байгууламж

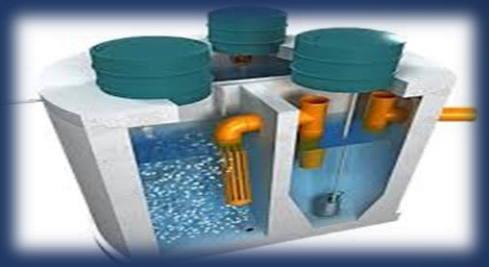

Усны хэмнэлттэй дуслын усалгааны систем

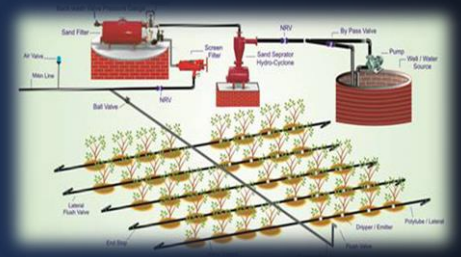

Сэргээгдэх эрчим хүчээр ажилладаг LED гэрэл

Ус, нар, салхин цахилгаан үүсгүүрийн тоног төхөөрөмж

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ (4)

Ногоон зээл

Бодлого, хууль тогтоомж

- Ногоон зээлийн хүүгийн хөнгөлөлт үзүүлэх гэрээг Төрийн банк, Хас банк болон Хаан банктай байгуулсан.
- Жилийн хүүгийн 8 хувьд татаас олгоно.
- “Ногоон таксономи”

ЗЭЭЛ ОЛГОХ ЧИГЛЭЛ:

Иргэнд:
- цахилгаан халаагуур
- Монгол гэр, байшингийн дулаалга
- эко жорлон

ААН:
- Бага оврын цэвэрлэх байгууламж байгуулах
- Ногоон төсөл

Цахилгаан халаагуур

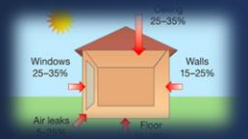

Монгол гэр, байшингийн дулаалга

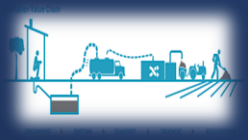

Эко жорлон

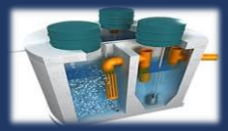

Бага оврын цэвэрлэх байгууламж

Эрчим хүчний үр ашгийг нэмэгдүүлэх хэмнэлтийн төсөл

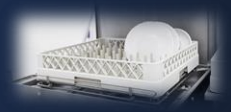

Нийтийн гал тогооны тоног төхөөрөмж худалдан авах төсөл

Гэр, байшинг дулаалах, цахилгаан халаагуур Суурилуулах төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ (5)

Олон улсын санхүүжилт

УА-ын Ногоон сан

Даян дэлхийн байгаль орчны сан

Цэвэр хөгжлийн механизм

Хамтарсан кредит олгох механизм

- Бодлогын дэмжлэг
- Технологи дамжуулах
- Санхүү
- Чадавхи бэхжүүлэх
- Төр хувийн хэвшил

САЙН ТУРШЛАГА: Хамтарсан кредит олгох механизм

- УБ хотын захын дүүрэг дэх 12.7 МВт-ийн газар тариалан, сэргээгдэх эрчим хүчний төсөл
- Дархан хот дахь 10 МВт-ийн нарын цахилгаан станцын төсөл
- Нам даралтын зуур суурилуулах төсөл

Үр дүн:

- ХХ-н ялгаралт бууралт
- 1 жил хэмнэсэн нүүрс
- 1 жилд хэмнэсэн ус
- Ажлын байр

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ (7)

Төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаа

ТОГТВОРТОЙ САНХҮҮЖИЛТ - ToC

Тогтвортой санхүүжилтийн санаачлага: 2013 оноос эхэлсэн

Гол түншүүд:

- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам
- Монголын Банкны Холбоо
- Монгол Банк
- Олон Улсын Санхүүгийн Корпораци
- UNEP/PAGE

Гол үйл явдлууд:

- **2013** – БОАЖЯ, Монгол Банк болон Монголын Банкны холбооны хамтарсан мэдэгдэл
- **2014** – Тогтвортой санхүүжилтийн зарчмуудыг баталсан
- **2015** – Тогтвортой санхүүжилтийн зарчмуудыг бүх банк баталгаажуулсан
- **2017** - Монголын Ногоон Санхүүгийн Корпораци байгуулах санаачлага
- **2018** – Монголын Тогтвортой Санхүүжилтийн замын зураг

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ (8)

Төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаа

ТОГТВОРТОЙ САНХҮҮЖИЛТ - ToC

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ГУРАВДУГААР ЗОРИЛТ (10)

Төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаа

МОНГОЛЫН НОГООН САНХҮҮГИЙН КОРПОРАЦИ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗОРИЛТ

Ногоон ажил эрхлэлтийг дэмжиж, ядуурлыг бууруулан, ногоон амьдралын хэв маягийг төлөвшүүлнэ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (1)

НОГООН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ

Бодлого, хууль тогтоомж

- “Хөдөлмөрт бэлтгэх, хөдөлмөр эрхлэлтийн ур чадвар олгох хөтөлбөр”, 2017
- “Ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөр”, 2017
- “Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлт, гарааны бизнесийг дэмжих хөтөлбөр”, 2017
- “Малчдын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр”, 2017
- “Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөр”, 2017

төсөл:

- **НЭЗТТ (UN PAGE):**
  - Ногоон ажлын байрны зураглал тайлан

2016 оны 2 дугаар улирлын байдлаар байгаль орчны салбар дахь ажлын байр 33.1 хувь, нийт ажлын байрны 10 хувь нь ногоон ажлын байр байна

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (2)

НОГООН АЖЛЫН БАЙР

Үнэ төлбөргүй

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН АЖЛЫН БАЙРНЫ СУРГАЛТ – 10 чиглэлээр

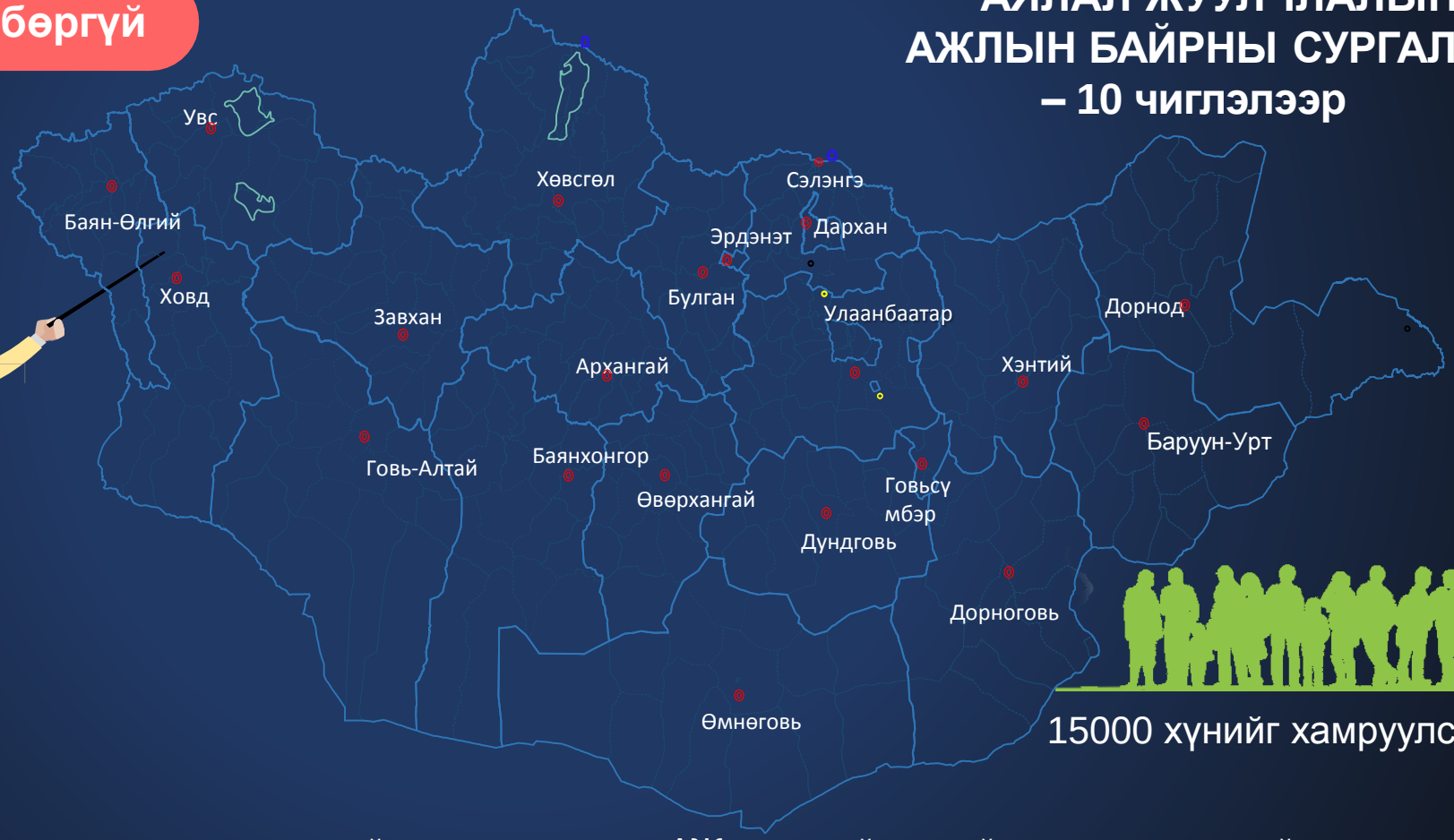

15000 хүнийг хамруулсан

Сургалтанд хамрагдсан иргэдийг гэрчилгээжүүлж, АЖ-ын хүний нөөцийн цахим мэдээллийн сан www.travelhubmongolia.com-д бүртгэгдсэн

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗОРИЛТ (3)

НОГООН АМЬДРАЛЫН ХЭВ МАЯГ

НОГООН ПАСПОРТ АЯН:
Хүн бүрийг байгаль хамгаалах дадал өврийн дэвтэр.

Улсын хэмжээнд **бүх** ЕБС ахлах ангийн сурагч **ӨСВӨРИЙН БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ** болно

Өрх бүр **ӨСВӨРИЙН БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ**-тай болно.

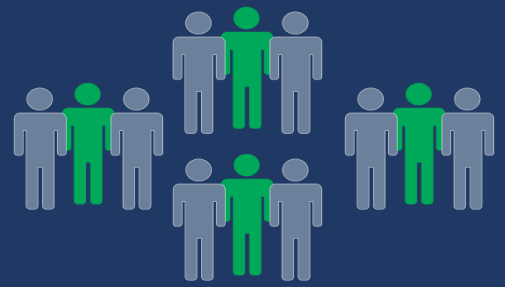

ОРОН ДАЯАР НИЙТ 167,000 АХЛАХ АНГИЙН СУРАГЧ

2020 он гэхэд аяныг хамрах хүрээ:

803
Ерөнхий боловсролын сургууль

265,144
Нийт хамрагдах дунд ахлах сургуулийн сурагчид

2030 он гэхэд гарах үр дүн:

“Ногоон паспорт” хөтөлсний үр дүнд Монгол Улс нийт **44** сая литр куб ус, **324** сая квт эрчим хүч хэмнэж, **1.4** сая ширхэг мод тарьж, **42** мянган тонн хүлэмжийн хий бууруулж, байгаль орчны чиглэлд үргүй зарах байсан **12** тэрбум ₮ хэмнэх тооцоо гарсан.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ТАВДУГААР ЗОРИЛТ

Байгальд зохицсон ахуй, соёлын үнэт зүйлсийг хөгжүүлж, боловсрол, шинжлэх ухаан, технологи, инновацийг ногоон хөгжлийн хурдасгуур болгоно

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ТАВДУГААР ЗОРИЛТ (1)

Бодлого, хууль тогтоомж

- “Тогтвортой хөгжлийн боловсрол үндэсний хөтөлбөр”, 2018
- Байгаль орчны удирдлагын **ISO 14000** стандарт:
  - Олон улсад – **42**
  - Монгол Улсад нэвтрүүлсэн – **25**
  - **ААНБ – 5 /**2017-2019 онд шинээр**/**
- “Гаалийн болон нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлөх инновацийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл явуулахад шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн жагсаалт”, 2018

Мэдээллийн сан

Монгол орны генетик нөөц, түүнтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийн мэдээлийн сан **(www.eic.mn/tk/)**

Тогтвортой хөгжлийн боловсролын цахим хичээл **(www.ncle.edu.mn/esd/)**

“Тогтвортой хөгжил-Ногоон хөгжлийн мэдлэг” мэдээллийн сан **(www.nogoon.mn)**

“Бохирдуулах бодисын ялгарал, шилжилтийн бүртгэлийн систем” **(www.eic.mn/prtr/)**

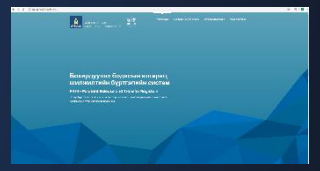

Төсөл:

- **ШХА:**
  - Тогтвортой хөгжлийн боловсрол

2017-2018 онд Тогтвортой хөгжил, ногоон хөгжлийн үзэл баримтлал, суурь зарчмуудыг таниулах, мэдлэг олгох чиглэлээр ОУБ, төсөл, хөтөлбөрүүдтэй хамтран мэргэшсэн багш нарыг бэлтгэж, **6000** орчим хүнийг хамруулсан.

Eco-Schools
25 YEARS
1994-2019

2021 оны байдлаар **нийт - 432 сургууль, цэцэрлэг** эко сургуулийн батламж авсан ~ 45 эко сургууль тус бүрд 4 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ТАВДУГААР ЗОРИЛТ (1)

Семинар, Форум /жил бүр/

- “Ногоон технологи” үзэсгэлэн
- “Тогтвортой санхүүжилтийн форум”
- “Эко сургуулиудын чуулган”

Сургалтын хөтөлбөр

- “Ногоон эдийн засаг ба загварчлал” хичээлийн хөтөлбөр
- “Тогтвортой санхүү” хичээлийн хөтөлбөр
- Бизнесийн ногоон гарц-2018

Гарын авлага, товхимол:

- БОАЖ-ын салбарын бодлого, үндэсний хөтөлбөрийн эмхтгэл,
- Тогтвортой хөгжлийн боловсрол үндэсний хөтөлбөрийн эмхтгэл,
- Хөвсгөл аймгийн Ногоон хөгжлийн бодлогод суурилсан тогтвортой хөгжлийн мастер төлөвлөгөө, 2018-2028,
- Тогтвортой хөгжлийн боловсролын чиглэлээр мэргэшсэн сэтгүүлзүйн салбарын сургагч багш нартай хамтран “CHANGE” буюу “Өөрчлөлтийн жимээр” сэтгүүлийг хэвлүүлсэн,
- Эдийн засгийн чиглэлээрх их сургуулиудад орох “Тогтвортой санхүү” хичээлийн хөтөлбөр, гарын авлага,
- Ногоон эдийн засаг ба загварчлал
- Ногоон барилгын төлөвлөлт
- Агаар бохирдуулах бодисын хаягдлын тооллого хийх аргачлал

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ЗУРГААДУГААР ЗОРИЛТ

Уур амьсгалын өөрчлөлт, бүс нутгийн байгалийн нөөц баялаг, сэргэх чадавхид нийцүүлэн хүн амын суурьшлыг төлөвлөн хөгжүүлнэ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ЗУРГААДУГААР ЗОРИЛТ (1)

АГААР, ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ (1)

Бодлого, хууль тогтоомж

- Бүсчилсэн хөгжлийн бодлого
- “Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр”, 2017:
  - “Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”, 2017
  - Агаарын чанарын индекс, 2018
  - “Агаар бохирдуулах бодисын хаягдлын тооллого хийх аргачлал”, 2019.

Хамгааллын хориглосон арга хэмжээ

- “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар тогтоол баталсан:
  - 2019.5.15-наас Улаанбаатар хотод түүхий нүүрс

АГААРЫН ЧАНАР

2016 (12 сар)

PM10 – 279 (127)

PM2.5 – 256 (39)

2019 (10 сар)

Мэдээллийн сан

Агаарын чанарын мэдээлийн сан **(www.agaar.mn)**

ЗУРГААДУГААР ЗОРИЛТ (2)

АГААР, ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ (2)

Газрын гүний дулааны насос суурилуулах ажил
/СХД-ийн 122 дугаар сургууль/
Зэт энд Икс ХХК, Грийн солар энержи ХХК

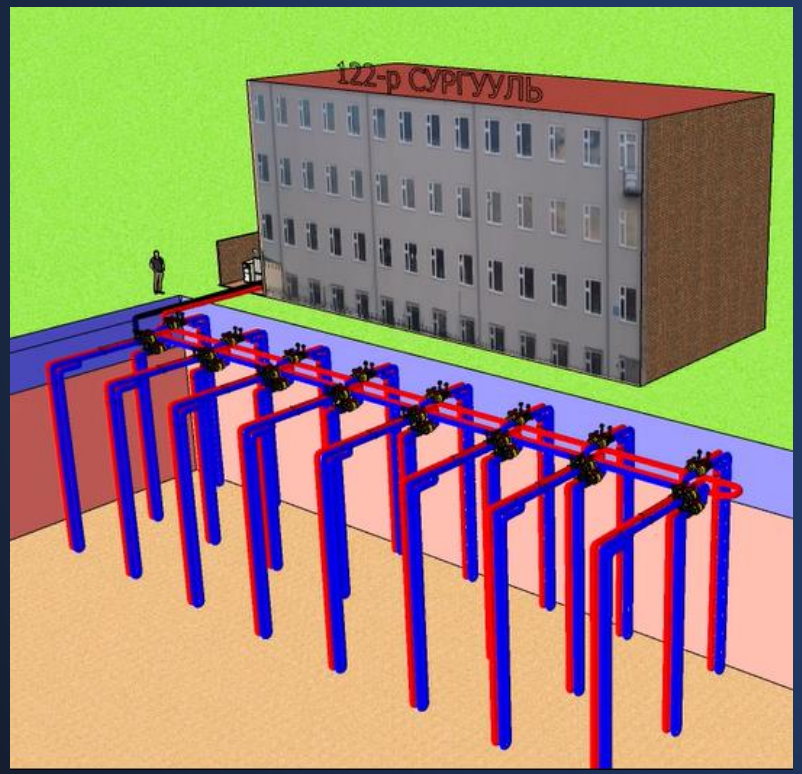

Хийн халаагуур суурилуулах ажил
/Нийслэлийн 129, 214, 139, 221-р сургууль, цэцэрлэгийн цогцолбор, 127-р цэцэрлэг, 196-р сургууль/
Газком ХХК, 2021 онд 4 сургууль, цэцэрлэгийн цогцолбор
Дашваанжил ХХК, Юнигаз

Цахилгаан халаагуур суурилуулах ажил
/Нийслэлийн 20 сургууль, цэцэрлэг/
Бэст Энэржи Сэйвинг ХХК

ЗУРГААДУГААР ЗОРИЛТ (3)

АГААР, ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ (3)

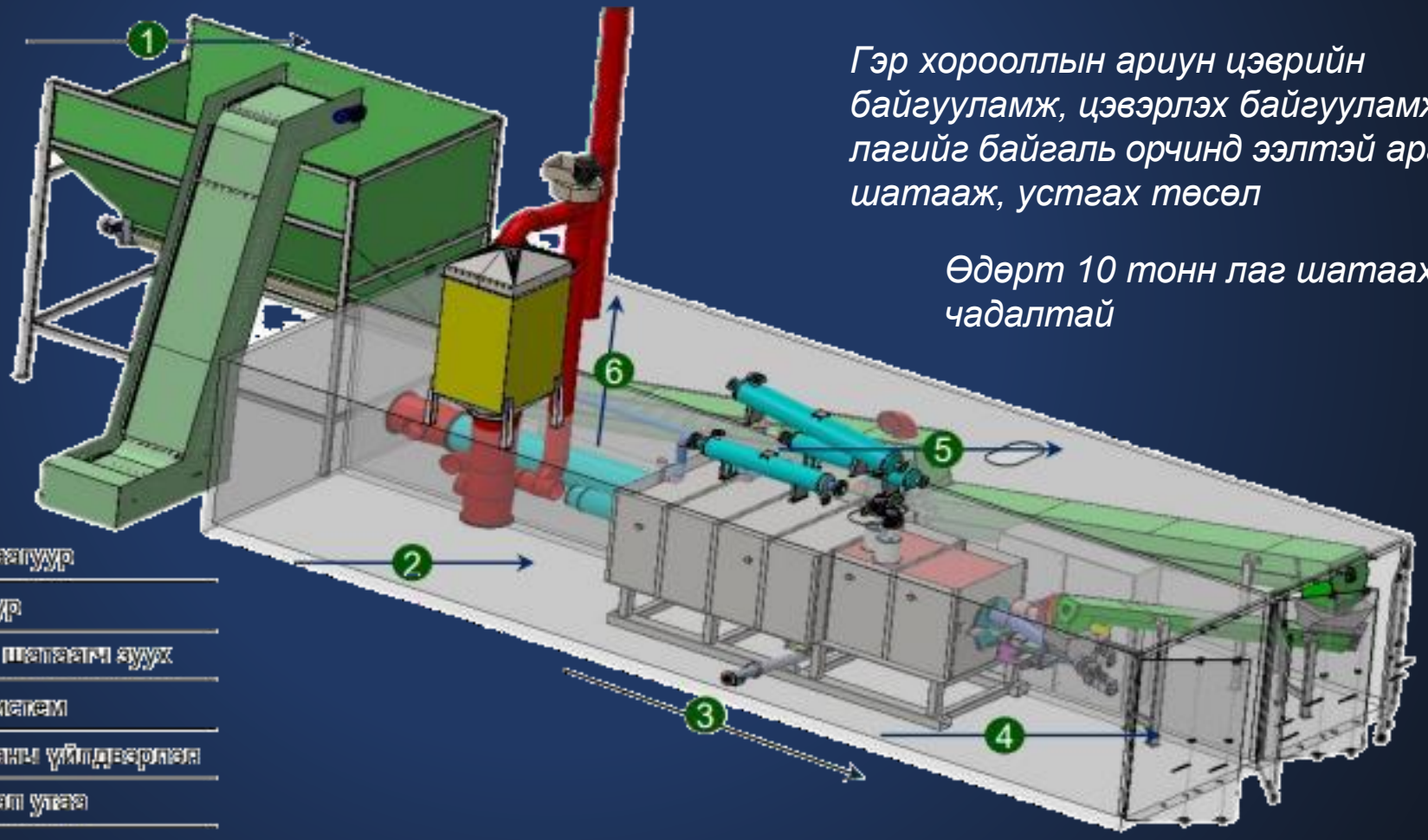

1. Анхдагч лаг тунгаагуур
2. Хатаагч конвейр
3. Өндөр даралтын шатаагч аппарат
4. Газ шахуургын систем
5. Эрчим хүч, дулаанаг үйлдвэрлэх
6. Шүршүүр, Хаягдал усаа

Гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламж, цэвэрлэх байгууламжийн лагийг байгаль орчинд ээлтэй аргаар шатааж, устгах төсөл

Өдөрт 10 тонн лаг шатаах хүчин чадалтай

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ЗУРГААДУГААР ЗОРИЛТ (4)

ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ (1)

Бодлого, хууль тогтоомж

- Хог хаягдлын тухай хууль, 2017
- Эко төлбөрийн тухай хуулийн төсөл:
  - Үйлдвэрлэгч, импортлогч, хэрэглэгчийн хариуцлага

“Нэг удаагийн нийлэг хальсан уутыг хориглох тухай” Засгийн газрын 2018 оны 189-р тогтоол

Бүх төрлийн **0.035** мм болон түүнээс нимгэн нэг удаагийн бүх төрлийн нийлэг хальсан уутыг үйлдвэрлэх, хэрэглэхийг хориглосон.

ТӨСӨЛ:

- **ХБНГУ:**
  - “Хог хаягдал ба Уур амьсгалын өөрчлөлт” бүсийн төсөл

ЗУРГААДУГААР ЗОРИЛТ (5)

ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ (2)

ХАЯГДАЛ ДУГУЙГ ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ

- Улаанбаатар хотын хэмжээнд машины хаягдал дугуйг цуглуулж, дахин боловсруулж байна.
- Үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээр цэцэрлэг, сургуулийн гадна талбайг /6000м2/ тохижуулсан.
- Хог, хаягдлыг шатаахад үүсэх аюулын талаар олон нийтэд чиглэсэн нөлөөллийн ажлыг хийж гүйцэтгэж байна.

ИНАХИС ХХК

ХОГ, ХАЯГДЛЫГ АНГИЛАН ЯЛГАХ

- Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр цуглуулах, ангилан ялгах, 25 цэгийг Сүхбаатар дүүрэгт байгуулан, тээвэр ложистикийн үйлчилгээг гүйцэтгэж байна.
- Хог хаягдлыг ангилан ялгах, 3R менежментийн талаар иргэд, олон нийтэд чиглэсэн нөлөөллийн ажлуудыг хийсэн.

Мог Пластик ХХК

Байгаль орчны зорилтот хөтөлбөр

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарын бодлого, эрх зүйн орчин

- **БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БАГЦ ХУУЛЬ -** 36 ХУУЛЬ,
- УИХ, ЗГ, ЯАМНААС БАТЛАГДСАН БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧИГ - 25

ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ, КОНВЕНЦИУД
17 ОЛОН УЛСЫН БАРИМТ БИЧИГ

БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧИГ

Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, 2010 оны 48-р тогтоол

2010-2030

Хүрээлэн байгаа орчны аюулгүй байдал нь “Байгаль орчны тэнцвэрийг хадгалж, усны нөөцийг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлт, газрын доройтлын сөрөг үр дагаврыг зөөлрүүлэх, биологийн олон янз байдлын хомслоос сэргийлэх, орчны бохирдол, байгалийн аюулт үзэгдэл, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах нь хүний эрүүл оршин амьдрах, хүрээлэн байгаа орчны аюулгүй байдлыг хангах үндэс мөн”.

Алсын хараа 2050 МУ-ын урт хугацааны бодлого , 2020 оны 52-р тогтоол

3 үе шаттай
2020-2030, 2031-2040, 2041-2050

АЛСЫН ХАРАА: Монгол Улс 2050 онд нийгмийн хөгжил, эдийн засгийн өсөлт, иргэдийн **амьдралын чанараар** Азид тэргүүлэгч орнуудын нэг болно.

ЗГ-ын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, 2020 оны 24-р тогтоол

2020-2024

Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглаж, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хүрээлэн буй орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Байгаль, түүх, соёлын өвд түшиглэсэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 6.1

5 жил ҮЧ, ЗГҮАХ

Богино хугацааны баримт бичиг

- 5 жилийн үндсэн чиглэл
- Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр
- Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр
- Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө

2021-2030

Дунд хугацааны

- Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр
- хүний хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр;
- нийгмийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр;
- эдийн засгийн болон дэд бүтцийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр;
- **6.5.4.байгаль орчны зорилтот хөтөлбөр;**
- засаглалын зорилтот хөтөлбөр;
- бүсийн хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр.
- үндэсний өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэх зорилтот хөтөлбөр

2021-2050

Урт хугацааны

- Алсын хараа 2050

Монгол Улс 2050 онд нийгмийн хөгжил, эдийн засгийн өсөлт, иргэдийн амьдралын чанараар Азид тэргүүлэгч орнуудын нэг болно.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарын бодлогын зорилт

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛГО

“АЛСЫН ХАРАА-2050” МОНГОЛ УЛСЫН УРТ ХУГАЦААНЫ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2020-2024 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР

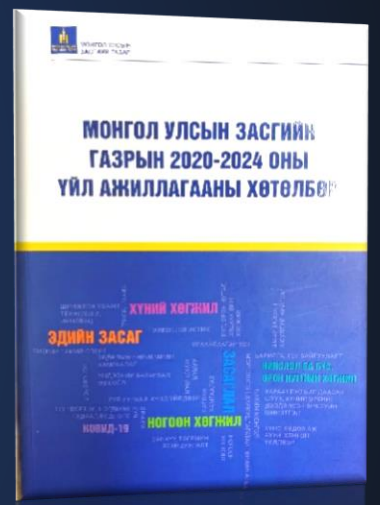

ЭХ БАЙГАЛЬ АНХДАГЧ ЭКОСИСТЕМ

БАЙГАЛИЙН БАЯЛГИЙН ҮР ӨГӨЖ

ҮНЭТ БАЯЛАГ УС

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ НОГООН ХӨГЖИЛ

Байгаль орчинд ээлтэй ногоон хөгжлийг эрхэмлэн, экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгалж байгаль орчны тогтвортой байдлыг ханган, үр өгөөжийг нь өнөө болон ирээдүй хойч үе хүртэх нөхцөлийг бүрдүүлэн, хүний амьдралын чанарыг сайжруулах зорилгыг үндэс болгоно.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

Байгаль орчны зорилтот хөтөлбөрийн агуулга

01

ЭХ БАЙГАЛЬ, АНХДАГЧ ЭКОСИСТЕМ

02

БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН ХАМГААЛАЛ, ЗОХИСТОЙ АШИГЛАЛТ

03

ХҮРЭЭЛЭН БАЙГАА ОРЧНЫ ЧАНАР

04

УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТӨД ДАСАН ЗОХИЦСОН НҮҮРСТӨРӨГЧ БАГАТАЙ НОГООН ХӨГЖИЛ

Байгаль орчны зорилтот хөтөлбөрийн зорилго

Байгаль орчны зорилтот хөтөлбөрийн зорилгууд

1. Анхдагч экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгалж, нийт газар нутгийн 30 хувийг Улсын тусгай хамгаалалтанд авна.
2. Байгалийн нөөц баялгийн зохистой ашиглалтыг бий болгож, нөөцийн хомдлоос сэргийлнэ.
3. Усны нөөцийн хомстлыг бууруулж, зохистой ашиглалтыг дэмжин усны эрэлт хэрэгцээг хүртээмжтэй, тогтвортой хангах нөхцлийг бүрдүүлнэ.
4. Орчны (агаар, ус, хөрс) бохирдлыг стандартын түвшинд хүргэнэ.
5. Нүүрстөрөгч багатай ногоон эдийн засгийг хөгжүүлж, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах олон улсын хүчин чармайлтад хувь нэмэр оруулна.

miro

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАН ТА БҮХЭНД БАЯРЛАЛАА